

Porteføljestyret for demokrati, styring og fornyelse

Referat	Møte 2/19
Dato	16. september 2019, kl. 10:00 – 17:00
Sted	Radisson Blu Airport Hotel, Gardermoen

Tilstede: Eli Skogerbø (leder)
Moa Bjørnson
Dag Arne Christensen
Mark Rhinard
Eva Falleth
Gunnar O. Hæreid
Olav Lysne
Jørn Rangnes
Lise Hellebø Rykkja
Anne Cathrin Østebø

Forfall: Matz Dahlberg

Observatører: Erik Storm, Finansdepartementet

Tilstede fra Forskningsrådet:

Vidar Sørhus, Berit Berg Tjørhom, Anne Winsnes Rødland, Janike Harsheim, Marte-Eline Stryken, Anila Nauni og Helge Rynning.

Sak PSDEMOKRAT 06/19 Godkjenning av sakslisten

Vedtak: Sakslisten godkjennes.

Sak PSDEMOKRAT 07/19 Spørsmål om habilitet

Vedtak: Ingen inhabilitet meldt.

Sak PSDEMOKRAT 08/19 Referat fra styremøte 1/19, 24. mai 2019

Vedtak: Referatet tas til etterretning.

Sak PSDEMOKRAT 09/19 Orienteringer

Saken ble flyttet til etter sak 15/19.

Administrasjonen informerte kort om følgende saker:

- Forskningsrådet gjennomfører i høst to evalueringer innenfor porteføljen for demokrati, styring og fornyelse: evaluering av Stortingsvalgundersøkelsene 2017 og 2021, og evaluering av Senter for ekstremismeforskning (C-REX). Evalueringene vil legges frem for porteføljestyret på møtet i desember til vurdering og vedtak. På møtet orienterte administrasjonen om bakgrunn og status for evalueringene.
- Forskningsrådet har startet prosessen med å lage ny strategi. På møtet orienterte administrasjonen om dette arbeidet og prosessen videre. Det er lagt opp til fellesmøte for porteføljestyrelederne i februar 2020.

Vedtak: *Sakene tas til orientering.*

Sak PSDEMOKRAT 10/19 Om innovasjonsbegrepet og om impact i arbeidet med innovasjon i offentlig sektor

På forrige styremøte uttrykte styret et ønske om å sette seg nærmere inn arbeidet med innovasjon i offentlig sektor og forskningens samfunnsbidrag (impact). De ba administrasjonen forberede en sak på temaet. Professor Magnus Gulbrandsen, leder for OSIRIS – Oslo Institute for Research on the Impact of Science ved UiO og leder av planutvalget for FORSTAT, var derfor invitert for å innlede om innovasjonsbegrepet og om impact i arbeidet med innovasjon i offentlig sektor. Gulbrandsen redegjorde blant annet for komplekse prosesser, forutsetninger for nytteverdi og sentrale problemstillinger.

Porteføljestyret takket for presentasjonen, som de fant både nyttig og tankevekkende.

Vedtak: *Saken tas til orientering.*

Sak PSDEMOKRAT 11/19 FORSTAT planutvalg – presentasjon av arbeidet

I 2018 satte Forskningsrådet ned et planutvalg for å utrede behov for og innretning av et forsknings- og innovasjonsprogram for statlig sektor (FORSTAT). Utvalget skulle beskrive og utdype behovet for innovasjon, kunnskapsstatus på området, hva som hemmer og fremmer innovasjon i offentlig sektor, samt nye verktøy, løsninger og samarbeidsformer i en rapport. Professor Magnus Gulbrandsen, leder for planutvalget til FORSTAT, presenterte arbeidet til utvalget og oppsummerte viktige momenter fra rapporten. Hovedmålet med FORSTAT er å utløse innovasjon i statlig sektor og ved hjelp av forskning styrke sektorens kapasitet og evne til å spre og ta i bruk innovasjoner. Satsingen er inkludert i Forskningsrådets satsingsforslag til statsbudsjettet for 2020. Det skal være et brukerrettet innovasjonsprogram forankret i statlige etaters behov og mål, og sammen med FORKommune utgjøre en slags portefølje for innovasjon i offentlig sektor. Rapporten vil være et viktig kunnskapsgrunnlag for Forskningsrådets strategiske arbeid med innovasjon i statlig sektor framover.

Porteføljestyret takket for presentasjonen.

Vedtak: *Saken tas til orientering.*

Sak PSDEMOKRAT 12/19 Porteføljeanalyse – Demokrati, styring og fornyelse

Administrasjonen forklarte at overgangen til porteføljestyring har medført at Forskningsrådet nå er i gang med en prosess omkring utarbeidelse av porteføljeanalyser og porteføljeplaner som strategiske dokumenter. Hvert porteføljestyre skal utarbeide porteføljeplan med overordnede mål og prioriteringer, investeringsmål, forventede resultater, virkninger og effekter, og tilhørende handlings- og utlysingsplaner. Sammen med porteføljeanalysene vil porteføljeplanene bli det viktigste redskapet for porteføljestyrenes prioriteringer. Det er de fire programmene DEMOS, SKATT, SAMRISK og FORKOMMUNE, med en budsjetttramme på 125 millioner kroner (årlige inntekter), som utgjør den målrettede innsatsen dette porteføljestyret har et direkte ansvar for. Det legges opp til at porteføljestyrene skal diskutere og utarbeide forslag til en porteføljeplan i løpet av vinteren og våren, slik at disse kan vedtas av Forskningsrådets styre i juni 2020. Styret vedtar det overordnede målbildet, porteføljeplaner og årlige budsjetttrammer for hvert porteføljestyre. Administrasjonen redegjorde for bruken av porteføljeanalyser og hva analysene vil inkludere. Statistikkverktøyet Tableau ble presentert. Administrasjonen presiserte at fram til porteføljeplaner og tilhørende handlingsplaner er utarbeidet og vedtatt, er det gjeldende programplaner og styringsdokumenter som gjelder for porteføljestyrenes arbeid, jf. Sak 03/19.

Hovedpunkter fra den påfølgende diskusjonen:

- Porteføljestyret har ansvar for en sammensatt og kompleks portefølje. En felles porteføljeplan krever at vi kommer fram til felles overordnede mål for hele ansvarsområdet.
- Det blir viktig å utvikle et "enkelt konsept", som alle kan formidle i ulike fora.
- Porteføljestyret har behov for å forstå hvilke konsekvenser Forskningsrådets organisering, styrende dokumenter og prosesser har for porteføljestyrets arbeid og handlingsrom.
- Porteføljeanalysen blir veldig viktig for arbeidet med planer og utlysninger. Da er det viktig hvilke tall/hvilket datamateriale som inngår i analysen, og hvordan ting blir kodet og merket, slik at det gir et helhetlig bilde.
- Viktig at vi ikke glemmer vår store misjon oppi alt med nye modeller og omorganisering. Må dra ut synergiene og merverdiene av at vi har samlet tidligere programmer i en større portefølje.

Vedtak: *Saken tas til orientering.*

Sak PSDEMOKRAT 13/19 Handlingsplan for 2020

Administrasjonen orienterte om arbeidet med handlingsplan med utlysingsplan for 2020, som skal vedtas på neste porteføljestyremøte. De syv søknadstypene som Forskningsrådet nå opererer med, ble beskrevet. Det er et nytt sett av standardiserte søknadstyper, med tilhørende varianter. Administrasjonen forklarte at handlingsplanen vil omfatte tre ulike tiltaksområder: 1) nasjonale utlysninger, 2) internasjonalt samarbeid og fellesutlysninger og 3) andre tiltak, som for eksempel frokostseminarer, mobilisering og følgeevalueringer. Når det gjelder nasjonale utlysninger, brukes Forskningsrådets standardiserte søknadstyper, med deltakelse i fellesutlysninger der det ikke er tungtveiende argumenter imot. Administrasjonen viste hvilke utlysninger som var planlagt i de opprinnelige utlysingsplanene i programmene for 2020. Porteføljestyret kan vurdere om noe bør endres når man nå skal se på porteføljen samlet, men må ta hensyn til at det kan ligge mer eller mindre konkrete føringer bak de ulike utlysningene. Det opprinnelige langtidsbudsjettet ble også presentert. Når det gjelder internasjonalt samarbeid, vil dette temaet vil tas opp i egen sak på neste porteføljestyremøte. Presentasjonen endte med forslag til diskusjonspunkter for styret.

Styreleder takket for presentasjon og forslaget til diskusjonspunkter.

Hovedpunkter fra diskusjonen:

- Porteføljestyret har i liten grad kjennskap til vurderingene som ligger til grunn for utlysningene som var planlagt av de forskjellige programstyrene. Det taler for å ikke gjøre veldig store endringer i de opprinnelige planene. Porteføljestyret hadde ingen umiddelbare innvendinger mot de eksisterende planene.
- Porteføljestyret var særlig opptatt av midlene som var planlagt for henholdsvis Forskerprosjekt i SAMRISK og Kompetanse- og samarbeidsprosjekt i DEMOS. Er det mulig å få ut mer synergi ved å åpne for midler fra begge programmene i utlysningene for de to søknadstypene? Det ble foreslått at administrasjonen ser nærmere på begrunnelsene for disse planene og utreder dette nærmere før saken skal opp igjen i neste porteføljestyremøte.
- Det ble også etterlyst flere prosjekter om samskaping og medvirkning.
- Det ble også etterlyst muligheter for å samle folk på arenaer for å formidle erfaringer. For eksempel samle representanter fra kommuner som har deltatt i prosjekter for å demonstrere at også små kommuner kan dra nytte av å delta i prosjekter. Administrasjonen orienterte om at ulike alternativer for slike møteplasser har blitt diskutert.

Vedtak: *Saken tas til orientering.*

Sak PSDEMOKRAT 14/19 Prosedyre for søknadsbehandling i neste styremøte - Forskerprosjekt

Administrasjonen presenterte prosedyrene og prosessene for søknadsbehandling av typen Forskerprosjekter i 2019. Det var én, felles utlysning av Forskerprosjekter for alle programmer og aktiviteter i Forskningsrådet. Av porteføljestyrets programmer, var det DEMOS og SAMRISK som deltok i utlysningen, og porteføljestyret kan tildele inntil 88 millioner kroner. Søknadene behandles gjennom flere trinn. Porteføljestyrets beslutninger om investering vil være basert på ekspertpanelenes vurdering og relevansvurderinger som administrasjonen gjør på grunnlag av utlysningens krav og føringer og innenfor tilgjengelig budsjetttramme for det enkelte program. Porteføljevurderingen påvirker ikke søknadenes karakterer, men gjør det mulig å prioritere mellom søknader som har fått tilnærmet lik vurdering. Porteføljestyret vil få en innstilling fra administrasjonen som de skal ta stilling til på neste styremøte. De vedtar da hvilke søknader som skal innvilges og hvilke som skal avslås, med bakgrunn i hva som var etterspurt i utlysningene. Til neste møte vil det bli gjort en habilitetsgjennomgang av styremedlemmene i forhold til søknadene.

Porteføljestyret takket for gjennomgangen.

Porteføljestyret brukte litt tid sammen med administrasjonen til å avklare forhold knyttet til prosedyren, og spesielt porteføljestyrets rolle og handlingsrom. Prosedyren følger en felles prosedyre for søknadsbehandling i Forskningsrådet, og det er i liten grad rom for alternative løsninger i hvert porteføljestyre. Det blir viktig å samle erfaringer fra gjennomføringen av søknadsbehandlingen i de enkelte porteføljestyrene.

Vedtak: *Porteføljestyret tar gjennomgangen av prosedyren til etterretning.*

Sak PSDEMOKRAT 15/19 Prosedyre for søknadsbehandling i neste styremøte - Samarbeidsprosjekt

Administrasjonen presenterte prosedyrene og prosessene for søknadsbehandling av typen KSP-S i 2019, med fokus på det som skiller seg fra Forskerprosjekter. DEMOS har lyst ut midler til Kompetanse- og samarbeidsprosjekter med frist 10. april. I tillegg er SAMRISK med i en fellesutlysning av Kompetanse- og samarbeidsprosjekter sammen med andre aktiviteter i Forskningsrådet. 9 søknader er kommet inn til DEMOS, og man regner med at ca. 3 får bevilgning. På neste styremøte vedtar porteføljestyret hvilke søknader som skal innvilges og hvilke som skal avslås, i henhold til utlysningen, administrasjonens innstilling, og innenfor tilgjengelig budsjetttramme. I denne sammenhengen blir det også en habilitetsgjennomgang av styrets medlemmer før neste møte.

Porteføljestyret takket for gjennomgangen.

Vedtak: *Porteføljestyret tar gjennomgangen av prosedyren til etterretning.*

Sak PSDEMOKRAT 16/19 Eventuelt

To saker ble meldt inn:

1. Det ble spurt om porteføljestyret kan bli oppfordret til å melde inn eksperter i framtidige søknadsrunder. Det var administrasjonen veldig positiv til. Å rekruttere gode og relevante eksperter til de ulike ekspertpanelene er en stor og krevende oppgave, som det brukes mye tid på i Forskningsrådets administrasjon. Forslag fra porteføljestyret på eksperter er derfor velkomne, både generelt innenfor porteføljestyrets område, og spesielt knyttet til konkrete tema og utlysninger.
2. Det ble også spurt om det finnes noen egen kommunikasjonsplan for porteføljestyrets arbeid. Det er det ikke i øyeblikket, men administrasjonen vil ta denne problemstillingen videre i organisasjonen.

Vedtak: *Ingen vedtak.*

Sak PSDEMOKRAT 17/19 Godkjenning av vedtaksprotokoll

Porteføljestyret godkjente vedtaksprotokollen ved møtets slutt.

Vedtak: *Protokollen godkjennes.*